

7 במאי 2011
כ"ג ניסן תש"ע

המלצות ליישום שיטת גידול בתעלות חומר אורגני עונת 2011/12

מבוא

חוסר אחידות לאורך הערוגה נובע בעיקר משינויים בתכונות הקרקע, מעבר מקרקע חולית לאבנית או לקרקע בעלת מרקם עדין. ההבדל בתכונות הקרקע מתבטא בעיקר בכושר אגירת והולכת המים. לפני כ-8 שנים הוחל בבחינת גידול בתעלות טוף פשוטות עם יריעה חוצצת ובלעדיה. אימוץ השיטה הביא עימו מספר שינויים באופן העיבודים כמו חיתוך הצמחים בפני הקרקע והשארת בית השורשים בתוך המצע וקרוב שורות השתילה אחת לשניה.

הגידול בתעלות חומר אורגני במקום טוף או פרלייט נותן מענה לשונות הקיימת לאורך הערוגה באדמה הטבעית. לחומר האורגני יתרון גדול באגירת מים ביחס לטוף, מחיר זול (במיוחד ביחס לפרלייט) ותוספת מגוון רחב של יסודות הזנה. תעלה, ללא יריעה חוצצת, הינה מערכת אשר בנקל אפשר לשנותה ולחזור לשיטת העיבוד הקודמת.

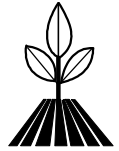
אופן היישום

באדמות חוליות המינרן הרצוי הינו בתחום של 7 מ"ק/דונם (10 ליטר למטר ערוגה) באדמות כבדות או אבניות מאד נדרשת כמות של כ-20 מ"ק/דונם (30 ליטר למטר ערוגה). במרכז הערוגה יוצרים תלם משולש או בצורת טרפז ואותו ממלאים בחומר אורגני מעובד בעל מירקם דק ועדין (תמונה 1).

תמונה 1. תעלה של חומר אורגני במרכז הערוגה נפח כללי כ-15 מ"ק/דונם.

ממדי תלם משולש ינועו בתחום: 20 ס"מ רוחב' 10 ס"מ עומק, (10 ליטר למטר ערוגה) עד 15 ס"מ עומק (15 ליטר למטר ערוגה). לכמויות הגדולות מומלץ ליצור תעלת טרפו במידות: עומק 15 ס"מ, בסיס תחתון 15 ס"מ, בסיס עליון 25 ס"מ (30 ליטר למטר ערוגה). אפשר להקטין את עומק התעלה ולהרחיבה.

ניתן למלא בחומר אורגני מיוצב כהלכה תעלה המצופה בריעת פוליאתילן עם חריצים במרכזה לניקוז המים. שיטה זו טובה למניעת חדירת פגעים לתוך תעלת הגידול, אך יש צורך להגדיל את נפח המצע העומד לרשות הצמחים לרמה של כ-40 ליטר ויותר למטר תעלה.

פיזור של שכבת חול בעובי 2-3 ס"מ על פני החומר האורגני יקל על הרטבתו. הנפח הדרוש ייגזר מרוחב הערוגה ויהיה בתחום: 5-7.5 ליטר חול לכל 1 מטר ערוגה.

השימוש בחומר אורגני בעל מירקם גס בו מרבית החלקיקים גדולים מ-1 ס"מ, יקשה על ההרטבה הראשונית ובהמשך העונה צפויה פחיתה משמעותי בנפח החומר האורגני.

בגידולים הדורשים פריסת שתי שלוחות לערוגה בגלל הצורך לרווח את הצמחים אפשר לבנות שתי תעלות כל אחת בעומק 0.1 מטר וברוחב 0.1 מטר. למילוי התעלות יהיה צורך בכמות של 20 ליטר חומר אורגני לכל 1 מטר ערוגה. הכמות לדונם היא בתחום 13-14 מ"ק בהתאם למרחק בין מרכזי הערוגות.

בשנה ראשונה חשוב מאד להתחיל להרטיב את המצע עם מערכת הטפטוף לפחות שלשה שבועות לפני מועד השתילה. פריסת יריעת פוליאתילן תימנע איבוד מים לסביבה, הגורר המלחה כתוצאה מעליה נימית לפני השטח. ביצוע חיטוי תרמי יעיל יבטיח מניעת עשביה.

שיטות השקיה אפשריות הן שלוחה אחת עם טפטפת לצמח בהתאם לעומד השתילה הרצוי. השתילה תתבצע משני צידי השלוחה לסרוגין. שימוש בטפטוף קיים שתי השלוחות יפרסו עם מרווח של כ-5 ס"מ ביניהן בכדי לאפשר שתילה משני צידיה של כל שלוחה בעונות הבאות.

בסיום העונה לא עוקרים את הצמחים אלא חותכים אותם בפני הקרקע (גדמים גבוהים עלולים לקרוע את יריעת הפוליאתילן בעת החיטוי). השורשים הנותרים במצע יתפרקו במהלך העונה החדשה וישמרו על שיווי מישקל בנפח המצע.

השתילה בעונה עוקבת תתבצע מצידה השני של הטפטפת. על פי הניסיון שהצטבר, הגדמים של הצמח מתפרקים במהלך עונת גידול אחת.

נושא ההדליה של החוט הראשון מורכב יותר מאשר בשיטת הגידול בשתי שורות מרוחקות. לנושא זה יש מספר גישות אך טרם התגבשה שיטת עבודה מומלצת להתמודדות נוחה עם נקודה זו.

בברכה

שלמה קרמר

שלמה קרמר

מדריך שירות שדה

